

Högskolan i Skövde
Institutionen för kommunikation och information

Samlingens funktion och innebörd i förskolan

En kvalitativ studie ur ett lärarperspektiv

Lärarytbildningen, ht 2009
Examensarbete, 15 hp
(Avancerad nivå)
Författare: Caroline Andersson
Helena Bergström
Handledare: Mirella Forsberg
Ahlcrona.

Resumé

Arbetets art:	Examensarbete i lärarutbildningen, Avancerad nivå, 15 hp Högskolan i Skövde
Titel:	Samlingens funktion och innebörd i förskolan. En kvalitativ studie ur ett lärarperspektiv
Sidantal:	23
Författare:	Caroline Andersson & Helena Bergström
Handledare:	Mirella Forsberg Ahlcrona
Datum:	Januari 2010
Nyckelord:	Samling, förskola, lärare

Studien syftar till att ge kunskaper om samlingen i förskolan. Utgångspunkten för studien är lärares uppfattningar om samlingens funktion i förskolan och vilken innebörd den har för dem. Frågeställningarna formulerades som *Vilken funktion fyller samlingen i förskolans vardag?* samt *Vilken innebörd har samlingen för lärare?*

För att kunna ta reda på lärares uppfattningar om samlingen användes en kvalitativ forskningsmetod med intervjuer som teknik. Från två förskolor valdes sex lärare med olika utbildningar, val av förskolor och lärare grundar sig på bekvämlighetsurval. Resultatet visar att samlingens funktion har två innebörder dels som ett fenomen, dels som en arbetsform. Samling som ett fenomen visar att lärarna beskriver samlingen som ”något” där innehållet är i fokus, till exempel att samlingen har en social funktion där gruppen stärks. Resultatet visar också att samlingen beskrivs som en arbetsform för lärarna där syftet är att vidga synen på samlingen och få kunskap om barnen som deltar. Efter genomförd samling kan lärarna reflektera över sig själva och sina insatser.

Abstract

Study: Degree project in teacher education, Advanced level, 15 hp
University of Skövde

Title: The function and meaning in the circle time in preschool. A qualitative method from teachers perspective

Number of pages: 23

Author: Caroline Andersson & Helena Bergström

Tutor: Mirella Forsberg Ahlcrona

Date: January 2010

Keywords: Circle time, preschool, teacher

The study aims to give deeper knowledge about the circle time in preschool. The study's starting point is teachers' understandings about the function of circle time in preschool and what meaning it has for them. The questions of issue in the study are: *What function does the circle time have in preschool?* and *What meaning have the circle time for teachers?*

To find out more about teachers' understanding about the circle time, a qualitative method with the interview technique was used. Six teachers with various educations from two preschools were asked to participate, choice of preschools and teachers is based on convenience. The result of the study is that the circle time has two meanings, partly as a phenomenon, partly as a working method. Circle time as a phenomenon shows that the teachers describe the circle time as "something" with focus on the content, for example that the circle time has a social function where the group is strengthened. The result shows that the circle time is a working method that teachers use to widen their view on the circle time and to get knowledge about the children that participate. The circle time gives teachers opportunity to afterwards consider their role and the activity itself.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte.....	2
Frågeställningar	2
Litteraturgenomgång	3
Samlingen i ett historiskt perspektiv	3
Samlingen i dagens förskola.....	4
Samlingen som en skolförberedande aktivitet.....	5
Sammanfattning.....	5
Metod.....	7
Metodval	7
Urval	7
Intervju.....	7
Genomförande	8
Trovärdighet	9
Validitet/reliabilitet.....	9
Generaliserbarhet.....	9
Forskningsetik	10
Analys.....	10
Resultat.....	12
Samlingen som ett fenomen	12
Samlingen som ”något”	12
Samlingen som innehåll	13
Samlingen som gemenskap	14
Samlingen som en arbetsform	14
Vidgad syn på samlingen.....	14
Få kunskap om barn.....	15
Utgångspunkt för reflektion.....	15
Sammanfattning av resultatet	16
Diskussion	17
Resultatdiskussion	17
Samlingen som ”något”	17
Samlingen som innehåll	18
Samlingen som gemenskap	18
Vidgad syn på samlingen.....	19
Få kunskap om barn.....	19
Utgångspunkt för reflektion.....	19
Metoddiskussion.....	20
Avslutning	20
Förslag på vidare forskning.....	21
Referenser.....	22
Bilaga	

Inledning

Samlingen utgör en liten del av den dagliga pedagogiska verksamheten som bedrivs i förskolan. Vi utgår från Rubinstein Reichs (1993) beskrivning av vad samlingen i förskolan handlar om.

Med samling avses när en grupp barn och vuxna i förskolan sitter samlade, ofta i en cirkel, och har gemensamma aktiviteter under ledning av en eller flera vuxna. Den ska vara ett regelbundet återkommande moment i förskoleverksamheten och hållas på en bestämd plats och på en bestämd tid. (s. 15)

Enligt Rubinstein Reich (1993) syftar förskolans samlingar till att utveckla gruppkänsla, utveckla barnens förmåga att uttrycka sig, få sin röst hörd och lyssna på andra. Läraren skall ha ett syfte med samlingen, vara förberedd och samlingens innehåll skall knyta an till barnens aktuella intressen och behov.

Intresset för samlingen väcktes under vår verksamhetsförlagda utbildning men också ur ett föräldraperspektiv, då vi diskuterade vilken innebörd samlingen kan ha för lärare¹ och för barn.

Enligt våra erfarenheter uppfattas samlingar som ett viktigt moment i förskolans verksamhet. Det står inte uttryckt i läroplanen att lärare inom förskolan skall planera och genomföra samlingar, men alla i arbetslaget förväntas att hålla i samlingar oavsett pedagogisk utbildning eller personligt intresse enligt Lindahl (1998). Genom denna studie vill vi få kunskap om vilken betydelse samlingen kan ha för praktiken.

Vi har gemensamt tagit ansvar för studiens olika delar. Vi samarbetade kring innehåll, text och utformning. Litteraturen valdes gemensamt och delades upp mellan oss. Vilken litteratur som därefter skulle användas beslutades också gemensamt.

---

¹ När vi hänvisar till dem som arbetar på förskolan benämns de som lärare i studien.

Syfte

Syftet med studien är att ge kunskap om samlingen i förskolan.

Frågeställningar

Vilken funktion fyller samlingen i förskolans vardag?

Vilken innebörd har samlingen för lärare?

Litteraturgenomgång

Litteraturgenomgången behandlar kortfattat vilken roll samlingen spelat i den svenska förskolan i ett historiskt perspektiv och ger inblick i Fröbelpedagogikens roll för samlingens utveckling. Vidare behandlas hur dagens samlingar ser ut och vilket innehåll som intar en central plats samt att samlingen även kan ses som en skolförberedande aktivitet.

Samlingen i ett historiskt perspektiv

Enligt Rubinstein Reich (1993) har den svenska förskolan sina rötter i barnkrubbor och barnträdgårdar. De första barnkrubborna startades under 1800-talet i Sverige. Ekström (2007) menar att syftet med barnkrubborna var att fostra de barn som tillhörde de lägsta samhällsklasserna. Även om barnkrubborna var begränsade till antal innebar det att kvinnor ur arbetarklassen fick möjlighet att arbeta. Vid denna tidpunkt ansågs det att kvinnan bäst behövdes i hemmet, vilket innebar att barnomsorgen inte utvecklades. Intresset för en organiserad barnomsorg har skiftat under 1900-talet. Hur behovet har sett ut var enligt Rubinstein Reich (1993) beroende av hur eftertraktad den kvinnliga arbetskraften varit.

Samlingarna i den svenska förskolan har sina rötter i Fröbels pedagogik som enligt Rubinstein Reich (1993) haft stort inflytande på samlingarna i förskolan. Samlingen var en återkommande aktivitet i Fröbels kindergarten och var viktig. Under denna stund samlades barnen i en ring och utförde olika rörelse- och sånglekar. Cirkeln återkommer i Fröbels pedagogiska tankar där den symboliserar oändlighet och barnen skulle genom att sitta i cirklar få förståelse för den helhet som enligt Fröbel råder i naturen. Denna helhet handlar om att vi människor är ett med naturen. När barnen samlades i cirkeln bestod samlingens innehåll av sånglekar, rörelselekar, övningar och samtal med fokus på olika intresseområden. Genom cirkeln visades även en gemenskap och samhörighet mellan individerna.

Rubinstein Reich (1993) beskriver att Maria Moberg och Stina Sandel på 1940-talet gav ut boken *Barnträdgården* som utgick från Fröbels pedagogik. Boken kom ofta att användas som en metodbok i lärarutbildningen. I kapitlet "Samlingsstunden" ges anvisningar för hur samlingen bör vara upplagd - den skulle pågå i femton till tjugo minuter annars kunde barnen bli trötta, det skulle heller inte vara alltför stor ålderskillnad mellan de barn som deltog eftersom det kunde vara svårt att tillgodose varje barns behov om spridningen var för stor. Författarna ger även uppslag till samtalsämnen i samlingen och ansåg att almanackan, årstidsväxlingar och vädret kunde vara lämpliga områden att samtala kring. Innehåll som även känns igen från dagens förskola.

Pedagogiken som användes på barnträdgårdarna i Sverige var enligt Lindahl (1998) inspirerad av Fröbels tankar. Med stöd och handledning skulle barnet utvecklas och växa likt plantor och det var av stor betydelse att barnet fick uppleva leken samt att de fick förståelse för naturen. Hon påpekar att Fröbels grundläggande pedagogiska tankar handlade om att barnet skulle fostras till att bli självständiga tänkare, genom att barnen själva får upptäcka hur omvärlden fungerar utifrån egna experiment. Fröbels pedagogik hade även som syfte att moraliskt fostra och forma barnen till gemenskap. Centrala begrepp i Fröbels pedagogik var arbete, skapande verksamhet och lek, vilket också beskrivs i *Pedagogiskt program för förskolan 1987*². Det tyder på att Fröbels tankar, att använda sig av naturen och årstidsväxlingar samt matematiska begrepp i det pedagogiska arbetet, återspeglas i förskolans verksamhet i Sverige än i dag.

Samlingen i dagens förskola

I Läroplanen för förskolan Lpfö 98 står det följande om förskolans uppdrag:

Verksamheten skall utgå från barnens erfarenhetsvärld, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskaper. Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iakttä, samtala och reflektera. (s. 6).

Enligt Ekström (2007) har samlingen en given plats i dagens förskola och hans avhandling visar på att samlingen förekommer huvudsakligen som planerad aktivitet på förmiddagen. Rubinstein Reich (1993) menar att samlingen är en ritual som återkommer dagligen och i vilken barnen som deltar får en känsla av gemenskap och bekräftelse. Enligt Granberg (1999) varierar samlingens utformning relativt lite mellan förskolor. Det är en vuxenledd aktivitet som vanligen återkommer vid samma tid och plats varje dag. De barn som deltar sitter ofta i en cirkel på golvet där alla kan se alla. Samlingen har även en socialiserande funktion, vilket kan ses som att barnet tränas i att på sikt anpassa sig till samhället. Ekström (2007) finner att det är lärarna som styr innehållet i samlingarna. Det förväntas att alla barn skall delta och följa med. Det innehåll som förekommer i samlingen är bestämt i förväg och består ofta av sånger, ramsor och lekar. Han menar vidare att de mål som finns uppställda för samlingen ofta handlar om att barnen ska lära sig koden för hur de förväntas att uppträda under aktiviteten. Även om samlingen upptar en liten tid av dagen på förskolan menar Granberg (1999) att den tillskrivs betydelse för barnen eftersom den förväntas skapa en gruppsygghet, att barnen skall grundlägga förmågan att lyssna, vänta på sin tur samt tala inför grupp.

Pramling Samuelsson & Mårdsjö (1997) beskriver läraren som den som i förskolan strukturerar och planerar innehållet i aktiviteterna, den som förmedlar kunskap. Samlingen tilldelas ofta en central plats eftersom den är en strukturerad och planerad aktivitet i förskolan. Rubinstein Reich (1993) finner i sin undersökning att barnen uppfattar samlingen som en form snarare än

---

² *Pedagogiskt program för förskolan* gavs ut av Socialstyrelsen 1987. Råd om vilka arbetssätt som kan användas i förskolan ges och där går att läsa att barnens lek är av betydelse för inläring och utveckling. Vidare står att barn genom lek imiterar och lever sig in i vuxnas arbete, och att barn genom rollek får ökade kunskaper om arbete och vuxenliv. Genom att använda sig av skapande verksamhet kan barnen bearbeta sina upplevelser för att sedan bygga upp och befästa nya kunskaper.

att ta till sig själva innehållet. Öhman (2006) påpekar att det inte är självklart att barnen lär sig det läraren avser att de ska lära sig i samlingen. Barnen kanske lär sig mer om turordning, talutrymme och hur man uppför sig tillsammans med andra. Hon menar att samlingen är viktig för lärarens yrkesidentitet, det visar att läraren har utfört ett arbete. Det är ofta upprop, sånger, information och samtal som behandlas under samlingsstunden. Enligt Johansson (2003) används samlingen ofta som ett tillfälle då lärarna har som syfte att barnen ska öva språket. Det är vanligt förekommande att lärarna använder sig av olika redskap vid samlingarna, till exempel används ofta språkpåsar där syftet kan vara att barnen ska upptäcka innebörden av olika begrepp.

Enligt Pramling Samuelsson & Mårdsjö (1997) skapas en utmaning för läraren i att kunna utforma ett innehåll i förskolan som sammanväver miljö, barns intressen och ämnesinnehållet, det vill säga det som läraren vill lära barnen någonting om. Författarna belyser också att det handlar om att hjälpa barnen att ändra perspektiv, att göra barnen uppmärksammade på att de tänker olika. Läraren kan synliggöra barns olika tankar som en resurs och det kan leda till en utveckling av innehållet i förskolan. För att barnen skall kunna prata och reflektera är det viktigt att barnen är engagerade och intresserade av innehållet. Genom att läraren ställer frågor som utmanar barnets uppfattningar om ett fenomen möts barnen av ett förhållningssätt som lyfter barnets idéer och tankar som viktiga. Vilket också uttrycks i förskolans läroplan Lpfö 98: ”Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra grunden för den pedagogiska verksamheten. Den skall utgå ifrån barnens erfarenheter, intressen behov och åsikter. Flödet av barnens tankar och idéer skall tas till vara för att skapa mångfald i lärandet”. (s. 8-9).

Samlingen som en skolförberedande aktivitet

Samlingens struktur uppfattas enligt Davidsson (2000) ibland som en skolförberedande aktivitet. Hon visar att samlingen beskrivits som en aktivitet där barnen skall lära sig den organisation som de får möta i skolan, de skall öva sig att sitta stilla. Vidare menar hon att samlingen setts som ett tillfälle för läraren att lära ut ett visst ämne och för barnen att kunna tillägna sig det. Även Granberg (1999) menar att utformningen av samlingen kan påminna om undervisning och att det då ses som en del av den skolförberedande delen i förskolan. Samlingen är enligt Rubinstein Reich (1993) ett möte men också en lektion där det finns ett syfte att det ska ske någon form av kognitiv utveckling hos barnen. Exempelvis kan det gälla språk- och begreppsutveckling.

Sammanfattning

Samlingen ur ett historiskt perspektiv pekar på att den svenska förskolan har sina rötter i barnträdgårdarna, och att pedagogiken som användes inom denna verksamhet var inspirerad av Frøbels tankar. Hans tankar att använda och inkludera naturen och matematiska begrepp i det

pedagogiska arbetet kan även återkopplas till förskolans verksamhet i Sverige idag. Samlingen i dagens förskola är en vuxenledd aktivitet som vanligtvis återkommer samma tid och plats varje dag. För barnens del handlar det om att lära sig turordning, få talutrymme och lära sig att umgås och vara tillsammans med andra. För lärarnas del är samlingen viktig för yrkesidentiteten då det visar att de utfört ett arbete. Det är läraren som strukturerar och planerar innehållet i aktiviteterna, där barnens intressen och behov kan vara en utgångspunkt. Samlingens struktur kan även beskrivas som en skolförberedande aktivitet.

Metod

Denna studie syftar till att få mer kunskap om samlingen i förskolan. Här presenteras metod och tillvägagångssätt som använts i studien.

Metodval

För att kunna få svar på studiens frågeställningar användes en kvalitativ metod. Starrin & Svensson (1994) menar att i en kvalitativ studie arbetar forskaren med att gå från helheten till delarna. Målsättningen i en kvalitativ metod är att finna egenskaper, företeelser och innebörder som är okända eller otillräckligt kända. Enligt Backman (1998) riktas uppmärksamheten i en kvalitativ studie mot hur individen uppfattar sin verklighet kring ett specifikt fenomen. Det specifika fenomenet i studien är samlingens funktion och innebörd i förskolans vardag och studiens uppmärksamhet riktas mot hur lärare ser på samlingen.

Urval

Två förskolor i två olika kommuner kontaktades. Den första förskolan ligger på landsbygden den andra förskolan ligger centralt i kommunens tätort. Val av förskolor bygger på tidigare kontakter som enligt Bryman (2001) benämns som bekvämlighetsurval, vilket innebär att deltagande till studien väljs ut på grund av tillgänglighet. Från de två förskolorna är sammanlagt sex lärare med olika utbildningar tillfrågade att delta i studien. Arbetslaget i förskolan består oftast av olika yrkeskategorier med skilda utbildningar men förväntas ansvara för samlingar lika mycket oavsett utbildning. Samtliga lärare var kvinnor i åldrarna 29 till 54 år och var utbildade förskollärare, lärare för tidiga åldrar eller barnskötare.

Intervju

För att kunna få reda på hur lärare uppfattar samlingens funktion och innebörd i förskolans vardag användes intervjuer. Enligt Patel & Tebelius (1987) ger intervju som teknik utrymme att ta reda på framställningar och tolkningar av problemområdet eftersom lärarna genom språket delger sina erfarenheter och upplevelser. Dimenäs (2007) beskriver intervjun som ett samtal med ett förutbestämt syfte. Vi använde oss av fokuserade intervjuer vilket enligt Bell (2006) innebär att intervjun följer en viss struktur och att respondenterna får frihet och utrymme att svara på frågan. Fördelen med fokuserade intervjuer är att alla frågor följer samma mönster vilket kan innebära att materialet blir lättare att analysera.

Fördelen med att använda intervju som teknik för att samla in material är enligt Bell (2006) att intervjuaren kan ställa följdfrågor vilket innebär att frågorna kan utvecklas och fördjupas. Nackdelar med att använda intervju som teknik kan enligt författaren bland annat vara att det kan ta lång tid, det kan vara tidskrävande att formulera frågorna och att analysera de svar respondenterna gett. Det kan även innefatta att människor som deltar i studien omedvetet kan påverkas av forskaren.

Genomförande

Innan intervjuerna genomfördes kontaktades lärarna med ett personligt brev (bilaga) där de blev informerade om oss och om studiens syfte samt de forskningsetiska principerna. I brevet redovisades inte frågorna utan bara syftet, för att lärarna i förväg inte skulle förbereda svar. Brevet kompletterades därefter med muntlig information. Bell (2006) menar att det inte räcker med muntlig information till respondenterna utan de ska få skriftlig information om studien för att få möjlighet att tidigt ta ställning till om de vill delta. När lärarna tagit ställning till sin medverkan skall de i samråd med intervjuaren välja tid och en så ostörd och trygg plats som möjligt.

Vi genomförde tre intervjuer var, de genomfördes enskilt med läraren där intervjuaren både ställde frågorna och antecknade svaren. Intervjuerna inleddes med att vi berättade om oss och vår studie där syftet presenterades tydligt. Vi ställde tre frågor i följd och frågorna som vi ställde var formulerade mot bakgrund av studiens frågeställningar. Studiens första frågeställning är: *Vilken funktion fyller samlingen i förskolans vardag?* Utifrån den formulerade vi två frågor.

- Hur skulle du beskriva vad en samling i förskolan är?
- Vilken funktion, tror du, fyller samlingen för barnens del?

Studiens andra frågeställning är: *Vilken innebörd har samlingen för lärare?* Utifrån denna frågeställning ställde vi följande fråga.

- Vilken funktion, tror du, samlingen har för lärarnas del?

Intervjuerna genomfördes på lärarnas arbetsplats vid olika tillfällen under dagen och varade mellan tjugo- och sextio minuter. Några av lärarnas svar var korta och koncisa medan andra var långa och utsvävande. Under få tillfällen ställdes följdfrågor då vi ville att läraren skulle utveckla svaret. Några gånger upprepade vi intervjufrågan då läraren begärde det. Efter varje slutförd intervju läste vi upp de anteckningar vi fört under samtalet, för att lärarna skulle få möjlighet att godkänna, ändra eller lägga till något. Anledningen till att vi valde bort ljudupptagning av intervjuerna är att vi ansåg att materialet blir lika rikt vid anteckningar som vid inspelning. Vi ansåg också att samtalet skulle bli mera avslappnat om det inte spelades in. Det finns dock nackdelar med att endast anteckna och enligt Patel & Tebelius (1987) är en nackdel att pauser, tvekan, betoningar och småord kan falla bort. Anteckningarna som vi fört

under intervjuerna och kompletterande minnesanteckningar skrev vi sedan rent under samma dag för att kunna återge materialet på ett trovärdigt sätt.

Trovärdighet

Under följande rubriker redogörs för validitet och reliabilitet och hur det kopplas till studien. Därefter ger vi en beskrivning av hur resultatet i studien kan generaliseras.

Validitet/reliabilitet

Bell (2006) beskriver vad validitet eller giltighet innebär. ”Det är ett mått om en viss fråga mäter eller beskriver det man vill att den ska mäta eller beskriva.” (s. 117). Oavsett vilken metod som väljs för att samla in material måste den enligt författaren granskas kritiskt för att avgöra om den information som kommit fram är tillförlitlig och giltig. ”*Reliabilitet* eller tillförlitlighet är ett mått på i vilken utsträckning ett instrument eller tillvägagångssätt ger samma resultat vid olika tillfällen under i övrigt lika omständigheter.” (Bell s.117).

Hur giltigt och tillförlitligt är vårt resultat? De felkällor som vi är medvetna om är att de genomförda intervjuerna inte har spelats in. Det kan medföra att vi inte fått med allt som respondenterna sagt, vilket kan påverka resultatet. Men vi anser att trovärdigheten stärks av att vi läste upp våra anteckningar för lärarna och de fick då möjlighet att godkänna, ändra eller lägga till något i deras svar på intervjufrågorna. Vårt syfte med studien var att få mer kunskap om samlingen. Forskningsfrågorna var vilken funktion fyller samlingen i förskolans vardag och vilken innebörd har samlingen för lärare? Vi anser att svaren som vi fått på de tre intervjufrågorna är tillräckliga för att svara på syfte och frågeställningar.

Generaliserbarhet

Utöver validitet och reliabilitet bör även generaliserbarheten beaktas. Stukát (2005) menar att ett resonemang bör föras om vem resultatet gäller för. Kan resultatet generaliseras till en större grupp eller gäller det bara för den undersökta gruppen? För att kunna generalisera resultatet är det enligt Bryman (2001) viktigt att urvalet av deltagande till studien är så representativt som möjligt.

Generalisering av denna studie är begränsad men eftersom vi utförde intervjuer på två olika förskolor med sex lärare med olika utbildningar och åldrar kan det i viss mån ge indikationer på vilken funktion och innebörd samlingen har i förskolan.

Forskningsetik

Enligt Vetenskapsrådet (2002) innebär de forskningsetiska principerna fyra allmänna krav.

Informationskravet innebär att respondenterna skall informeras om studiens syfte och att deltagandet är frivilligt, de har rätt att avbryta under intervjun gång. Innan intervjun skall respondenten bli informerad om forskarens namn och institutionsanknytning, även vad resultatet kommer att användas till skall framgå. Utifrån informationskravet har vi informerat de utvalda lärarna genom ett brev (bilaga). I brevet gavs det information om oss, examensarbetet, om studiens syfte och om de forskningsetiska principerna, där det stod att deltagandet var frivilligt samt att lärarna hade rätt att avbryta sin medverkan.

Samtyckekravet innebär att respondenten själv bestämmer om sin medverkan. Han eller hon skall kunna påverka sitt deltagande i undersökningen gällande tillfälle, plats och tid. Genom en muntlig överenskommelse med lärarna valdes tillfälle, tid och plats för intervjuerna när de ansåg det vara mest lämpligt.

Konfidentialitetskravet handlar om att ta hänsyn till respondentens anonymitet. Personliga uppgifter om respondenten skall inte redovisas i resultatet. Uppgifterna skall behandlas på ett sätt som innebär att utomstående inte kan identifiera respondenterna. Utifrån konfidentialitetskravet har vi valt att inte nämna kommun, förskola eller lärares namn. De enda personliga uppgifterna som vi frågade om var utbildning och ålder, men det redovisas inte i resultatet. Det redovisas heller inte vem som sagt vad därför kan utomstående inte identifiera lärarna.

Nyttjandekravet innebär att det insamlade materialet endast får användas till studien, materialet får ej överlåtas till annat bruk. Vi informerade lärarna via brevet att den information som vi kommer fram till endast får användas i studien. Materialet kommer inte att användas till annat bruk.

Analys

Enligt Patel & Tebelius (1987) handlar en analys om hur materialet på ett mer djupgående sätt bearbetas så att det blir överskådligt och hanterbart. När kvalitativt material skall bearbetas går forskaren in i samspel med texten. Hur tolkningen görs är beroende på forskarens inlevelseförmåga och vilken öppenhet forskaren har inför frågorna texten ger upphov till. En förståelse för den helhet texten avspeglar och sammanhanget den befinner sig i efterstävas. Forskaren som tolkar måste vara öppen för vad texten har att säga, så att alla aspekter kan framträda. Öppenhet för texten kan uppstå om materialet läses igenom upprepade gånger, om forskaren söker efter motsäggande information eller om nya kategorier hittas.

Patel & Davidson (2003) beskriver hur ett tillvägagångssätt i en kvalitativ analys kan se ut. Det innefattar upprepade genomläsningar av materialet då mönster enklare kan synliggöras. När forskaren hittat mönster kan materialet delas upp i preliminära kategorier. Forskaren kan i detta tillvägagångssätt klippa ut och sortera de olika svaren under de olika kategorierna. I de olika kategorierna kan forskaren lättare se om svaren är homogena eller om de varierar.

När vi analyserade det insamlade materialet till studien började vi med att läsa igenom de renskrivna intervjuerna. Genom att vi läst igenom materialet upprepade gånger började vi se mönster. Vi försökte hitta det karakteristiska i texten utan att benämna några kategorier i ett tidigt skede. Vi sorterade de olika svaren efter den aktuella forskningsfrågan. De mönster som framträdde i texten var att samlingen skulle vara rolig, att gruppen var i fokus, barnens intressen skulle ligga som grund i samlingsstunden och att den kunde ses som en skolförberedande aktivitet. Efter de mönster vi sett bildade vi två kategorier i förhållande till syfte och frågeställningar. Kategorierna var *samlingen som ett fenomen*, som avser funktioner för barnens del och *samlingen som en arbetsform*, som avser samlingsens innebörd för lärarens del. Efter ytterligare genomläsning och bearbetning av texten som helhet fann vi nya mönster och underkategorier framträdde under de två huvudkategorierna. Samlingen som ett fenomen fick underkategorierna *samlingen som "något"*, *samlingen som innehåll* och *samlingen som gemenskap*. Samlingen som en arbetsform utvecklade underkategorierna *att vidga synen på samlingen, få kunskap om barn* och *utgångspunkt för reflektion*.

Resultat

Det övergripande syftet med studien är att ge kunskap om samlingen. De två frågeställningarna som var utgångspunkt för studien är *Vilken funktion fyller samlingen i förskolans vardag* och *Vilken innebörd har samlingen för lärare?* Resultatet visar på två innebörder av samlingens funktion i förskolans vardag: *Samling som ett fenomen* och *Samling som en arbetsform*, med följande underrubriker som presenteras i tabellen nedan.

Samlingen som ett fenomen	Samlingen som en arbetsform
Samlingen som ”något”	Vidgad syn på samlingen
Samlingen som innehåll	Kunskap om barn
Samlingen som gemenskap	Utgångspunkt för reflektion

Samlingen som ett fenomen

Samlingen som ett fenomen innefattar vilket innehåll samlingen kan ha och vilken funktion lärarna tror att den har för barnens del.

Samlingen som ”något”

Gemensamt för samtliga lärare som intervjuats är att de beskriver samlingen som ”något”. De beskriver samlingen bland annat som ”något” som är planerat, men också som ”något” lärare tänkt till om och har en gemensam tanke kring. Samlingen beskrivs som ”något” när barnen samlas, ett tillfälle i förskolans vardag när läraren sitter tillsammans med barnen i en ring. Samlingen beskrivs som ”något” som genomförs i förskolan för att skapa struktur i vardagen. Enligt Rubinstein Reich (1993) är ringen en gammal tradition där det handlar om att mötas på ett jämlikt sätt, ett inslag i den svenska förskolan som har rötter i Fröbelpedagogiken. Vilket även uttrycks av en lärare som beskriver den klassiska, traditionella samlingen i förskolan på följande sätt:

När jag tänker på en klassisk samling i förskolan är det när läraren sitter tillsammans med hela barngruppen på golvet i en ring.

Samlingen beskrivs av lärarna som ett möte mellan barnen och de vuxna. Något som anses vara viktigt i samlingen är ögonkontakten mellan de som deltar. Det beskrivs av en lärare som att när man ser ”glitter i barnens ögon”, då vet hon att barnen är med. Andra orsaker kan ligga som grund till varför en samling genomförs, exempelvis för att lugna gruppen när den är stökig eller för att invänta en kommande daglig aktivitet eller rutin.

Samlingen som innehåll

Lärarnas beskrivningar av samlingen som ”något” inkluderar även samlingens innehåll. Lärarna anser att innehållet i samlingarna skall vara lärorikt, de ser samlingen som ett lärandetillfälle i förskolans vardag.

Ju tidigare man får kunskaper om någonting exempelvis matematik desto lättare får barnen det sen.

En lärare beskriver att samlingen kan vara en förberedelse inför skolan där innehållet kan ses som en träning. Lärarens tankar om samlingen som en förberedelse inför skolan kan kopplas till Davidssons (2000) beskrivning av samlingen som en skolförberedande aktivitet.

Gemensamt för samtliga lärare är att de anser att barnens nyfikenhet och intressen skall prägla samlingstillfället. Innehållet i samlingarna kan planeras utifrån barnens intressen men också utifrån barnens behov och kunskapsnivå som lärarna identifierat. Enligt Rubinstein Reich (1993) skall samlingen knyta an till barnens intressen och behov. En lärare beskriver hur hon har tagit tillvara på ett tillfälle där barnets intresse visades.

Just nu har jag spunnit vidare på när jag såg en pojke som satt och räknade apelsinskal. Jag tänkte att det var nog något som fler barn skulle vara intresserade av, räkna alltså, så jag valde att ta upp det på samlingen. Det smittar andra om det är någon som är intresserad av något speciellt.

Några av lärarna ger en tillbakablick på innehållet i samlingar, under 1980-talet då lärarna mer utgick från ett förutbestämt stoff som skulle läras ut, istället för att utgå från barnens intressen när samlingar planerades. En lärare berättade att en förändring skett i början av 2000-talet, då hon började utgå mer från barnens intressen när samlingarnas innehåll planerades.

Idag tycker jag att man har en mer medveten pedagogisk tanke bakom samlingen. Jag menar inte att man inte hade en pedagogisk tanke bakom men den har förändrats. Det är en kontrast till idag då det är mera innehåll i samlingarna, man utgår mer från barnens intresse.

En lärare anser att det inte får bli för stora krav på barnen när det handlar om innehåll i samlingarna. En samling med ett planerat innehåll där en klar tanke finns bakom brukar oftast bli bättre än de oplanerade. Samlingen kan ibland förekomma utan att den är planerad, vilket en lärare beskriver som:

Man tänker...äh det tar jag idag. Det kan vara en språkpåse eller sångkort, sådant man har tillhands.

En samling kan ha olika innehåll, att ta upp något aktuellt för barnen eller utgå från ett aktuellt tema som barnen och lärarna arbetar kring. Lärarna beskriver att de samlingar som de genomför kan bestå av varierande innehåll men överlag handlar det mest om lekar, sång/musik, sagor och ramsor, språk, etik och moral, närvaro, matematik, naturvistelse och gymnastik.

En lärare i studien uppmärksammar samlingens längd. Läraren anser att det är barnen som bestämmer hur länge samlingen skall pågå. Enligt läraren kan tidsspannet vara mellan fem till

tio minuter. Rubinstein Reich (1993) tar upp anvisningar för samlingsstunden och under 1940-talet var rådet att samlingen skulle pågå mellan femton till tjugo minuter, om samlingen varade längre kunde den trötta ut barnen.

Samlingen som gemenskap

Lärarna anser att samlingen i förskolan kan ses som ett tillfälle eller ett möte där barn och vuxna kan känna gemenskap. I detta möte ser barn och vuxna varandra, alla får synas och höras men även lära sig att lyssna på varandra. Det framgår av lärarna att det är barnen som skall få ett stort utrymme att berätta och prata, läraren skall lyssna, alla skall få känna sig delaktiga, det skall vara en rolig och lustfylld stund tillsammans med mycket glädje. Tillfällena skall enligt de flesta lärare syfta till att gruppen stärks och en lärare tror inte att barnen är medvetna om detta syfte. Enligt Granberg (1999) har samlingen betydelse för skapandet av gruppskydd, men också för att barnen skall lära sig att lyssna, vänta på sin tur och tala inför grupp.

Flertalet lärare anser att den stora gruppen med fördel kan delas upp i mindre grupper vid samlingen. Fördelen beskrivs som att det är lättare att se barnens intressen och behov. Det framgår även att vissa barn kan ha svårt att vistas i stora grupper. En lärare beskriver följande:

Även om gruppen är homogen kan det vara svårt att nå alla barn, det kan vara lätt för vissa och svårt för andra. Många gånger kan det nog vara bra att dela upp gruppen så att alla kan få stimulans, för självförtroendet kan det vara viktigt. Det är lättare att se alla barn då också. Idag har vi ju en stor barngrupp men om grupperna är mindre kan man koncentrera sig på alla.

Samlingen som en arbetsform

Samlingen som en arbetsform beskriver vilken funktion den har för lärarnas del.

Vidgad syn på samlingen

De finns lärare som vidgar synen på samlingen och ser den som något i ett vidare perspektiv, det kan vara aktiviteter som bland annat matsituationer i den vardagliga verksamheten, som lärarna tar till vara som en samlingsstund. En lärare anser dessa stunder som mer betydelsefulla än den planerade samlingen.

Samlingen kan ske var som helst och när som helst. Det behöver inte vara den typiska samlingen där man sitter i ring. Det handlar om att man som lärare fångar ögonblicken, det kan vara aktiviteter i den vardagliga verksamheten. De här situationerna kan bli viktigare än den planerade samlingen.

En lärare anser att miljön kan ersätta samlingen men att lärarnas tänk bör vidgas.

Mina tankar kring samlingen är att om miljön är utformad med rätt tänk och material sker lärandet för barnen där. Men då måste personalen vara aktiv i sitt tänkande och ställa frågor till barnet och få igång tänkandet. Jag tror då att barnet skulle lära sig bättre.

Samlingen har en betydande del för lärare då den kan ses som en utmaning att fånga barnens intressen och behov. Ett svar i studien påvisade att det är viktigt att läraren känner engagemang över att vara tillsammans med barnen och att läraren själv tycker det är roligt att hålla i samlingar. Enligt Öhman (2006) är samlingar viktiga för lärares del eftersom det visar att han eller hon har utfört något.

Få kunskap om barn

Genom att ha samlingar lär man sig mycket om barnen och deras tankar

En lärare uttrycker att samlingar kan vara ett tillfälle då hon lär sig om barnen. Enligt Pramling Samuelsson & Mårdsjö (1997) är en av lärarens uppgift att uppmärksamma barnen på att de tänker olika.

Lärarna tar upp att samlingen kan ses som ett observationstillfälle, där läraren kan studera hur barnen fungerar i grupp men också för att lättare se det enskilda barnets utveckling. Genom samlingen kan läraren se barnets specifika intressen, som sedan kan utgöra ett innehåll i samlingen. Genomförs samlingen gång på gång kan det vara enklare att se barnens utveckling, det kan även underlätta om insatser behöver sättas in. Underlaget läraren får genom observationer av barnen kan ligga som grund för utvecklingssamtalen.

Utgångspunkt för reflektion

Samlingen ses av några lärare som ett tillfälle där möjligheten till reflektion ges, de såg möjligheter att utvärdera samlingen och sig själva. En lärare belyser att det kan vara bra att även kollegorna är med och observerar under samlingen för att kunna ge respons, positiv som negativ. Genom att hålla i samlingar ser lärarna att de själva utvecklas. En lärare belyser reflektionen som viktig och berättar följande:

Genom att ha samlingar utvecklas jag själv men förhoppningsvis också barnen. Det är viktigt att man är mottagande som barn och vuxen, genom det kan jag reflektera. Reflektera över varför det blev som det blev och vad man kan förbättra till nästa gång eller tänka på. Denna reflektion genomför jag i huvudet som en rutin.

En lärare beskriver att samlingens utförande kan leda till att barnen gör framsteg. Vilket i sin tur innebär att läraren får bekräftelse på att hon lyckats fånga barnens intresse.

En samling ska vara rolig att ha, man kan se att barnen gör framsteg. Jag hade en flicka på det förra stället jag arbetade på som var blyg och tillbakadragen. Vi hade samlingar med en språkpåse med handdockor som barnen i tur och ordning fick gå fram och hålla i medan vi sjöng. Flickan ville inte komma fram och hon satt och observerade en lång period tills hon en dag ville komma fram. Det ger en sån glädjekick, att man fått en flicka att våga och växa.

Sammanfattning av resultatet

Resultatet visar på två innebörder av samlingens funktion i förskolans vardag. Den ena kan ses som ett fenomen där lärare beskriver samlingen som ”något”. Utifrån ”något” har de också nämnt samlingens innehåll där det framgår att samlingen kan ses som en skolförberedande aktivitet men också som ett tillfälle där barnens intressen bör tas tillvara. Samlingen har visat sig vara viktig ur ett socialt perspektiv då det handlar om att skapa en gruppkänsla där läraren och barnen har roligt tillsammans, det skall finnas utrymme att berätta och lyssna. Den andra innebörden kan ses som en arbetsform. Den bidrar för lärarnas del att de får möjlighet att vidga synen på samlingen, vilket kan innefatta att läraren vidgar sina tankar om samlingens innebörd. Det framgår att lärare genom att genomföra samlingar får mer kunskap om barn och att de får möjlighet att reflektera över sig själva.

Diskussion

I resultatdiskussionen diskuteras *samlingen som "något"* som beskriver vad lärarna anser en samling i förskolan är. I *Samling som innehåll* beskrivs och diskuteras att innehållet får en central plats för lärarna och barnen. *Samling som gemenskap* beskriver olika funktioner som lärarna och vi anser är viktiga, gruppens storlek diskuteras också i detta stycke. I stycket *att vidga synen på samlingen* diskuterar vi vad lärarna anser vara viktigt bland annat att något har genomförts och tankar kring det, men också att de ser samlingen i ett vidare perspektiv. Genom att ha samlingar får lärarna *kunskap om barn* och det diskuterar vi och kopplar till egna erfarenheter, vad vi anser är viktigt när det handlar om att ta till vara på barns tankar diskuteras. I det sista stycket diskuteras hur samlingen kan vara en *utgångspunkt för reflektion*.

Därefter följer en metoddiskussion där metodval diskuteras och hur vårt val av intervju som teknik för att samla in material fungerat. Vi har även ställt oss frågan hur valet av deltagande lärare till studien påverkat vårt resultat.

Resultatdiskussion

Vår resultatdiskussion belyser de två innebörderna, samlingen som ett fenomen och samlingen som en arbetsform med underrubriker. Det som tas upp i resultatdiskussionen är hur samlingen beskrivs, innehållets betydelse, vad som blir viktigt i mötet mellan lärare och barn, att lärarna vidgar sin syn på samlingen, vilken kunskap läraren får om barn och hur samlingen kan bli en utgångspunkt för reflektion.

Samlingen som "något"

Resultat visar att samlingen beskrivs av lärarna som "något". De beskrev samlingen som ett möte mellan vuxna och barn, där de sitter tillsammans i en ring. Förskolan har sina rötter i Fröbelpedagogiken då barnen samlades i en cirkel och även Rubinstein Reich (1993) definierar samlingen som när barn och vuxna sitter samlade i en ring. Det är tydligt att traditioner från denna tid ännu lever kvar i dagens förskola. Vi tror att traditionen är djupt rotad och att samlingen som den ser ut idag kommer att finnas kvar som en återkommande aktivitet i förskolan. Att barnen samlas i en ring tror vi kan vara bra för gruppkänslan, alla ser alla. Rubinstein Reich (1993) beskriver att samlingen är ett återkommande moment i förskolan som hålls på en bestämd tid och plats. Enligt lärarna beskrivs samlingen som "något" som hålls i förskolan men i svaren framgår det inte vilken plats eller tid på dagen den genomförs. Det lärarna angivit är att de utgår från hur länge barnen orkar och är fokuserade. Vi anser att det är en självklarhet, är barnen okoncentrerade och ointresserade av samlingen fyller den heller ingen funktion.

Rubinstein Reich (1993) berättar vidare att samlingen är en aktivitet och Ekström (2007) beskriver samlingen som en planerad aktivitet. Det var ingen av lärarna som beskrev eller kallade samlingen som en aktivitet eller för en planerad aktivitet – utan bara för ”något”. Vad tyder detta på? Saknar lärarna ett yrkes- och begreppspråk för delar av sin verksamhet?

Samlingen som innehåll

Samtliga lärare betonade vilket innehåll samlingar kan ha. Vår tolkning är att lärarna lägger den största tyngdpunkten på vad samlingen skall innehålla. Lärarna ser samlingen som ett lärandetillfälle där innehållet kan vara lärorikt men också som skolförberedande. Enligt Rubinstein Reich (1993) uppfattar barnen samlingen som en form istället för att ta till sig själva innehållet och enligt Öhman (2006) är det viktigt att läraren känner till att det är inte självklart att barnen lär sig det innehåll som läraren planerat. Det har visat sig att barnen lär sig mer om de sociala samspel som råder i en grupp. Vi anser att innehållet i en samling är avgörande, är innehållet planerat efter barnens intresse och efter barnens nivå tror vi att de lär sig. Det kan vara bra att veta att det inte är självklart att barnen tar till sig innehållet som läraren planerat. Vi tycker det är viktigt att läraren har ett planerat innehåll med ett tydligt syfte, vilket även en lärare i studien belyste vara bättre än de oplanerade samlingarna. Det sociala samspelet som barnen får lära genom att vistas i grupp, anser vi också vara betydelsefullt för barnen som de har nytta av i skolan, där man sitter stilla under lite längre stunder. Vilket vi även finner stöd för hos Davidsson (2000), där hon beskriver samlingen som en aktivitet där barnen lär sig att möta den organisation som de får möta i skolan, bland annat att öva sig i att sitta stilla. De sociala funktionerna och innehållet i samlingen anser vi skall bilda en helhet. Rubinstein Reich (1993) berättar om ”samlingsstunden” ur boken *Barnträdgården*. Där beskrivs det bland annat att samtalsämnen som var lämpliga att samtala kring i samlingsstunden var almanackan, årstidsväxlingar och vädret. I vår studie har det inte visat sig vara aktuella samtalsämnen utan lärarna har istället valt ett innehåll som handlar om lek, sång/musik, sagor och ramsor, språk, etik, moral, närvaro, matematik, naturvistelse och gymnastik.

Samlingen som gemenskap

En samling kan ses som ett möte mellan barn och vuxna där gemenskap bildas. Mötet har enligt lärarna funktionerna att barn och vuxna ser varandra, får synas och höras men också att lära sig att lyssna på varandra. Enligt Granberg (1999) skapar samlingen grupptrygghet, barnen får lära sig att lyssna och vänta på sin tur och att tala inför grupp. Vi anser att dessa funktioner är nödvändiga inför barnens fortsatta utveckling och lärande. Det är nödvändigt att kunna lyssna på andra, vänta på sin tur och ha egna åsikter som man delger andra, samlingen blir ett genuint tillfälle att utveckla dessa kompetenser.

Lärarna anser att den stora gruppen kan delas upp i mindre grupper för att enklare kunna se varje barns enskilda intressen och behov. Utifrån våra erfarenheter är det lättare att ta tillvara på barns intresse och behov om gruppen består av färre barn. Vi tycker det kan vara bra att dela gruppen i mindre grupper men det kan också vara en funktion att ha en stor grupp då alla barn är samlade och känner en vi-känsla.

Vidgad syn på samlingen

Samlingen är viktig för lärarna, det visar att läraren utfört ett arbete vilket också Öhman (2006) belyser. Genom att genomföra samlingar kan läraren visa upp för sig själv och andra att någonting är utfört. Behöver läraren bevisa att hon eller han genomfört något i samlingen, de övriga momenten i förskolans vardag räknas väl också? Vi anser att det är viktigt att kunna visa föräldrar och arbetsgivare vad som genomförts och vad det resulterat i. Ett sätt att visa föräldrar vad som sker på förskolan är dokumentation över vad som genomförts både på samlingar och i andra aktiviteter i verksamheten.

Något vi fann intressant i vårt resultat var att några lärare kunde se samlingen i ett vidare perspektiv. En lärare lyfte fram att matsituationen kunde ses som en form av samling. Det är betydelsefullt att kunna se och vara medveten om att det finns lärandetillfällen i den vardagliga verksamheten och enligt en lärare kan stunderna då läraren fångar aktiviteter i den dagliga verksamheten vara viktigare än den planerade samlingen. Genom att ta tillvara på de spontana tillfällena tror vi att barnen tar till sig innehållet, vilket inte alltid är givet i samlingen utan mer formen som Rubinstein Reich (1993) belyste tidigare. Vi tror att synen på samlingen vidgas om läraren har en drivkraft att utvecklas i sin roll som lärare och ser vilken betydelse samlingen kan ha i förskolans verksamhet. Utifrån den kunskapen tror vi det är lättare att utveckla samlingen som en arbetsform.

Få kunskap om barn

I resultatet framgår det att lärarna genom samlingen får mer kunskap om hur barnen fungerar i en grupp. Det stämmer även överens med våra erfarenheter av vad vi upplevt vid kontakt med samlingar. Samlingen kan ses som ett observationstillfälle där läraren kan se barnen, deras intressen och behov. Utifrån kunskaperna om barnens intressen och behov anser vi att samlingarna kan planeras vilket vi också finner stöd för i Läroplanen för förskolan Lpfö 98 där det går att läsa att verksamheten skall utgå från barns intressen.

En lärare belyser att hon genom att ha samlingar får lära sig mycket om barnen och deras tankar. Enligt Pramling Samulsson & Mårdsjö (1997) kan läraren hjälpa barnen att ändra perspektiv genom att uppmärksamma dem på att de tänker olika. Barns olika tankar kan användas som en resurs och för att utveckla samlingen. Vi anser att det är viktigt att tänka på det i samlingsstunden och i efterhand skulle vi vilja att läraren utvecklar sitt svar kring vad hon lär sig om barnen och deras tankar i samlingsstunden. Hur hon tar tillvara och uppmärksammar barnens olika tankar.

Utgångspunkt för reflektion

Samlingen ses av de flesta lärare som ett tillfälle där de reflekterar över samlingen och sin egen insats. De får möjlighet att reflektera över vad som var bra och vad som kan förbättras inför nästa gång. Genom att ta hjälp av arbetslaget som observerar och ger respons på samlingen och på den enskilde lärarens insats får läraren respons, både negativ och positiv vilket är en

förutsättning för utveckling. Vi anser att det ibland kan vara svårt att se sina egna styrkor, genom att få respons från arbetslaget tror vi att läraren kan få starkare självförtroende i det som han eller hon gör vilket kan leda till utveckling. Genom att ge varandra respons i ett arbetslag tror vi att lärarna lättare ser varandras styrkor och kompetenser och kan lättare komplettera varandra i samlingar.

Metoddiskussion

Med utgångspunkt från vårt syfte valde vi att använda oss av en kvalitativ metod. Starrin & Svensson (1994) belyser att forskaren i en kvalitativ studie arbetar från helheten till delarna. Vi kan koppla vår studie till en kvalitativ metod eftersom vi analyserat det insamlade materialet från helheten till delarna. Backman (1998) beskriver att uppmärksamheten i en kvalitativ studie riktas mot hur individen uppfattar sin verklighet kring ett specifikt fenomen. Det specifika fenomenet är hur lärare uppfattar samlingens funktion i förskolan och vilken innebörd den har för dem.

Vårt val att använda oss av intervjuer för att samla in material tycker vi har fungerat bra eftersom vi fått ett utförligt material att arbeta med. Intervjuerna var fokuserade men följde en viss struktur vilket gav lärarna frihet och utrymme att svara. Vi tycker det är bra att frihet och utrymme fanns på grund av att vi kunde ställa följdfrågor vilket enligt Bell (2006) innebär att frågorna kan utvecklas. Det förekom att vi ställde följdfrågor till lärarna vilket utvecklade deras svar ytterligare. För att få svar på syfte och frågeställningar ställde vi tre frågor som vi ansåg vara lämpliga. Frågorna var tillräckliga för att få svar på syfte och frågeställningarna.

Vi valde att intervjua sex lärare med skilda yrkeskategorier och utbildningar från två förskolor. I efterhand tror vi att det insamlade materialet kanske fått en större bredd om vi valt lärare skilda från varandras arbetsplatser. Med detta menar vi att lärare i ett arbetslag samarbetar och påverkas av varandra. I vårt insamlade material kan vi se ett mönster av hur samlingen utformas och vad den skall innehålla på den förskola där läraren arbetar. Kanske hade resultat sett annorlunda ut om lärarna varit fördelade på skilda förskolor.

Avslutning

Genom studien har vi fått en ökad kunskap om vilken funktion och innebörd samlingen kan ha i förskolans vardag. Den har visat sig vara viktig för lärarna, barnen och för förskolans verksamhet. Studien ger ökade kunskaper om de två innebörderna, samlingen som ett fenomen och som en arbetsform i förskolans vardag. Med detta som grund hjälper det oss att reflektera kring våra egna uppfattningar om samlingen, vi hoppas även att den kan hjälpa lärare inom förskolan att reflektera.

Förslag på vidare forskning

Studien belyser lärares uppfattningar om samlingens innebörd i förskolans vardag. Förslag på vidare forskning kan vara att använda sig av observation och studera om lärarnas uppfattningar om samlingens innebörd stämmer överens med verkligheten. Ett alternativ till fortsatt forskning kan även vara att genomföra en studie där man utgår från barns perspektiv. Att intervjua barn kring deras tankar om samlingsstunden, tycker alla barn att den är rolig och lärorik?

Referenser

- Backman, J. (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. (Fjärde upplagan). Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber
- Davidsson, B. (2000). *Samlingen – en symbol för integration mellan förskola och grundskola*. Rapport från Institutionen för pedagogik, Nr 8:2000.
- Dimenäs, J. (red). (2007). *Lära till lärare. Att utveckla läraryrket – vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber.
- Ekström, K. (2007). *Förskolans pedagogiska verksamhet. Ett verksamhetsperspektiv*. Umeå: Umeå universitet.
- Granberg, A. (1999). *Småbarns metodik Omsorg lek och ramsor*. Stockholm: Liber.
- Johansson, E. (2003). *Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Stockholm: Fritzes.
- Lindahl, M. (1998). *Lärande småbarn*. Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. (Tredje upplagan) Lund: Studentlitteratur.
- Patel, R. & Tebelius, U. (red.). (1987). *Grundbok i forskningsmetodik*. Studentlitteratur: Lund.
- Pramling Samuelsson, I. & Mårdsjö, A-C. (1997) *Grundläggande färdigheter – och färdigheters grundläggande*. Lund: Studentlitteratur.
- Rubinstein Reich, L. (1993). *Samling i förskolan*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Socialstyrelsen. (1987). *Pedagogiskt program för förskolan*. Allmänna råd från socialstyrelsen 1987:3. Stockholm: Modin- Tryck AB.
- Starrin, B & Svensson, P-G. (red.). (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.
- Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för förskolan, (Lpfö 98)*. Västerås: Fritzes.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.*

http://www.vr.se/download/18.7f7bb63a11eb5b697f3800012802/forskningsetiska_principer_tf_2002.pdf (Hämtad: 2009-09-09).

Öhman, M. (2006). *Den viktiga vardagen Vardagsberättelser och värdegrund.* Stockholm: Runa Förlag.

Bilaga

Information gällande deltagande i studie

Hej

Mitt namn är Caroline Andersson/Helena Bergström och jag läser examensterminen på lärarprogrammet med inriktning mot tidiga åldrar i Högskolan i Skövde. Under terminen ska jag genomföra ett examensarbete tillsammans med en studiekamrat. Syftet med studien är att ge kunskap om samlingen i förskolan.

Vi ska utgå från lärares perspektiv och har valt att intervjua tre lärare var. Jag undrar om du vill medverka i vår studie som innefattar en intervju kring tre frågor. Det är viktigt att jag får ditt samtycke. Du har när som helst rätt att avbryta din medverkan. Vi arbetar utifrån sekretess vilket innebär att förskola och deltagare är anonyma. Den information som vi kommer fram till får endast användas i studien.

Tack på förhand!

Caroline/Helena